

בס"ד

10 ינואר 2024

כ"ט טבת תשפ"ד

לכבוד

הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי
יו"ר הוועדה ח"כ פנינה תמנו-שטה

הנדון: פיצוי וסיוע לבנות זוג של המגויסים למילואים

נייר עמדה לקראת ישיבת הוועדה ביום ד' ה-10 לינואר 2024

לא מזמן מלאו 10 שנים ליום בו שינתה הוועדה את שמה והוסיפה את המילים **שוויון מגדרי** לכותרתה... הופתענו לגלות כי בעוד לוחמי ולוחמות צה"ל נלחמים שכם אל שכם במלחמה בעזה, בשוויון מוחלט, הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי ממשיכה באפליית גברים, למרות היותה אמונה על שוויון מגדרי כעולה משמה הוועדה לכאורה, זועקת שוויון בין המינים (או שמא מדובר בשוויון סלקטיבי רק בעת שהטבות מגיעות לנשים בלבד?) האם דיון בוועדה בנושא סיוע ומתן זכויות אינו רלוונטי כאשר הגבר נשאר בבית בעוד האישה במילואים? (מה שקורה לא מעט לאחרונה לגאאות שוחריו). כך ניתן לראות בדו"ח של מרכז המחקר ומידע של הכנסת (הממ"מ) – **"נתוני רקע לדיון בנושא תמיכה וסיוע לבנות ובני זוג של מגויסים למילואים בצו חירום (צו 8)"** המצ"ב כנספח, כאשר ישנם 3130 בני זוג של מילואימניקות, אשר זקוקים לסיוע לא פחות מאשר לבנות הזוג אשר מחרפות נפשן בעזה. חקיקה אשר מפלה בין המינים נוגדת את מגילת העצמאות ואת חוקי איסור האפליה וערכי היסוד של הדמוקרטיה הישראלית:

- **במגילת העצמאות:** "מדינת ישראל ... תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין".
- **במשפט:** השופט מאיר שמגר כתב: "הכלל שלפיו אין מפלים בין אדם לאדם מטעמי גזע, מין, לאום, עדה, ארץ מוצא, דת, השקפה או מעמד חברתי הוא עקרון יסודי חוקתי, השלוב ושזור בתפיסות היסוד המשפטיות שלנו ומהווה חלק בלתי-נפרד מהן". [בג"ץ 114/78 מוחמד סעיד בורקאן נ' שר האוצר]
- **חוק שיווי זכויות האישה:** אוסר הפליה בין גברים ונשים.

על כן מבוקש לדון בהצעת החוק באופן לא-מגדרי ולתת לו נופך שאינו מפלה ורואה גם את נקודת מבטם של גברים וצרכיהם הייחודיים.

ניב עמית

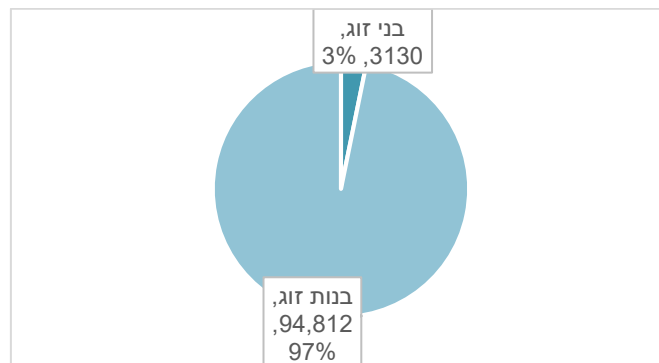
נשיא עמותת אבות למען צדק

נתוני רקע לדיון בנושא תמיכה וסיוע לבנות ובני זוג של מגויסים למילואים בצו חירום (צו 8)

ב-1 בנובמבר 2023 התקיים דיון משותף של הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי וועדת הכלכלה, שעסק בתמיכה וסיוע לבנות ובני זוג של מגויסים למילואים בצו חירום (צו 8). במסגרת הדיון הוזכרו מספר אוכלוסיות שהטיפול בהן עשוי להצריך תשומת לב מיוחדת, אך היקפן של אוכלוסיות לא היה ידוע בעת הדיון; בפרט הוזכרו: (1) עובדים עצמאיים שהם בני ובנות זוג של משרתי מילואים; (2) בנות זוג של משרתי מילואים שנמצאות בתקופת לידה והורות; (3) ובני זוג לשעבר להם ילדים בהסדר הורות משותפת שאחד מבני הזוג גויס למילואים. לקראת דיון המשך בסוגיה נביא להלן מספר נתונים שיכולים ללמד על היקף אוכלוסיות אלו. הנתונים נמסרו למרכז המחקר והמידע של הכנסת על ידי המוסד לביטוח לאומי.¹

על פי רישומי המוסד לביטוח לאומי, יש כ-98,000 אנשים שהם בני ובנות זוג של מי שנמצאים בשירות מילואים פעיל בימים אלו.² 97% מהם נשים והשאר גברים.

תרשים 1: בני ובנות זוג של משרתי מילואים, 3 נובמבר 2023

עובדים עצמאיים שהם בני ובנות זוג של משרתי מילואים

בעוד שעובדים שכירים שהם בני ובנות זוג של משרתי מילואים פעילים עשויים להיות זכאים להטבות מסוימות, הטבות אלו אינן חלות על עובדים ועובדות עצמאיים.

¹ נעמי בומר, צוות BI, המוסד לביטוח לאומי, תשובה על פניית מרכז המחקר והמידע של הכנסת, דוא"ל, 5 בנובמבר 2023.

² המידע נכון ל-2 בנובמבר 2023. הנתון כולל את כלל משרתי המילואים נכון למועד השליפה ולא רק מי שגויסו בצו חירום (צו 8).

³ ל-163 משרתי מילואים נוספים יש בן או בת זוג אך זהותם אינה רשומה בביטוח הלאומי.

כ-17,200 מבני ובנות הזוג של משרתי המילואים הפעילים בימים אלו (18% מכלל בני ובנות הזוג) היו רשומים כעובדים עצמאים בספטמבר 2023⁴, מהם כ-16,700 נשים (97%) וכ-540 גברים (3%).

בנות זוג של משרתי מילואים שנמצאות בתקופת לידה והורות

בדיון עלה חשש לגבי פגיעה אפשרית במי שנמצאות בתקופת לידה והורות ובני זוגן גויסו למילואים, ובעיקר באלו שתקופת זכאותן לדמי לידה (חופשה בתשלום) עתידה להסתיים. המוסד לביטוח לאומי ידע לדווח רק על מי שנמצאת בתקופת לידה והורות ומקבלת דמי לידה (ככלל, 15 שבועות לאחר הלידה), לפיכך הנתונים יתמקדו באוכלוסייה זו.

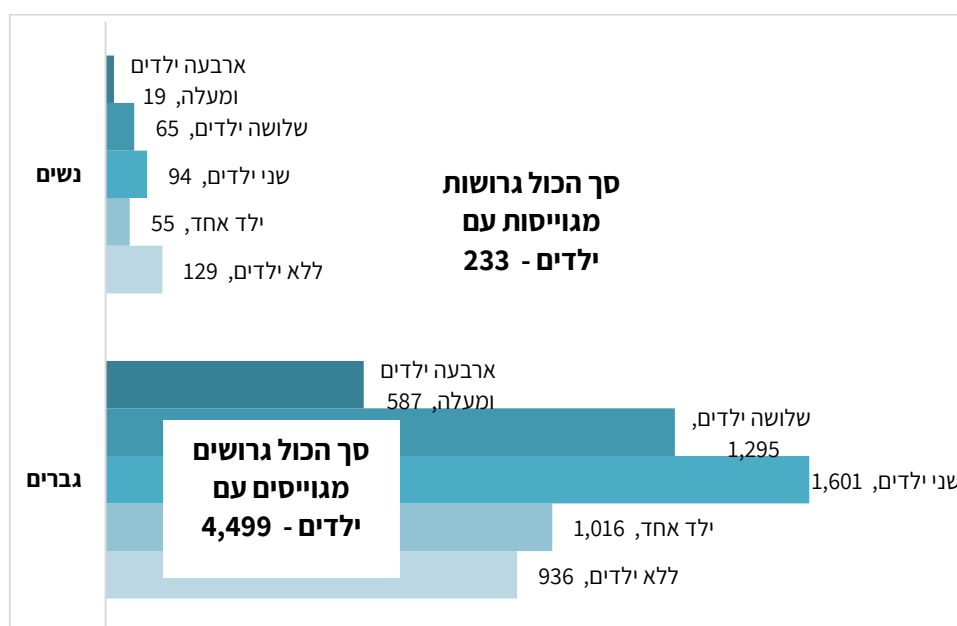
לפי נתוני המוסד לביטוח לאומי, 3,466 בנות זוג של משרתי מילואים מקבלות בימים אלו דמי לידה (וכן בן זוג אחד) – 4% מכלל בני ובנות הזוג של משרתי המילואים הפעילים בימים אלו.

בני זוג לשעבר עם ילדים משותפים

בני ובנות זוג של משרתי מילואים שיש להם ילדים משותפים איתם זכאים להטבות מסוימות (למשל, הגנה מפני פיטורים בנסיבות מסוימות למי שנעדר מעבודתו לשם השגחה על ילדו). בדיון עלה כי זכאות זו אינה חלה על בני ובנות זוג לשעבר, גם במקרים בהם לבני הזוג לשעבר יש ילדים ושני ההורים ביחד הם בעלי משמורת (משמורת משותפת); זאת, למרות שהגיוס למילואים משפיע באופן ישיר גם על בן הזוג לשעבר. למוסד לביטוח לאומי אין נתונים זמינים על הסדרי המשמורת של מי שרשומים כגרושים; לפיכך נשלפו נתונים בדבר כלל אלו שנמצאים כיום בשירות מילואים פעיל ורשומים במשרד הפנים כגרושים, ללא תלות בהסדרי ההורות שנקבעו לגבי ילדיהם. נציין כי הנתונים לא כוללים את מי שנישאו מחדש, גם אם יש להם ילדים מנישואים קודמים שעשויים להימצא תחת טיפולם.

נכון למועד שליפת הנתונים שירתו במילואים כ-230 נשים גרושות עם ילדים וכ-4,500 גברים גרושים עם ילדים.

תרשים 2: גרושים מגויסים למילואים, לפי מגדר ומספר ילדים

⁴ במקרה שהעובדת נמצאת בתקופת לידה והורות נבדק רישומה טרם קבלת דמי הלידה.